

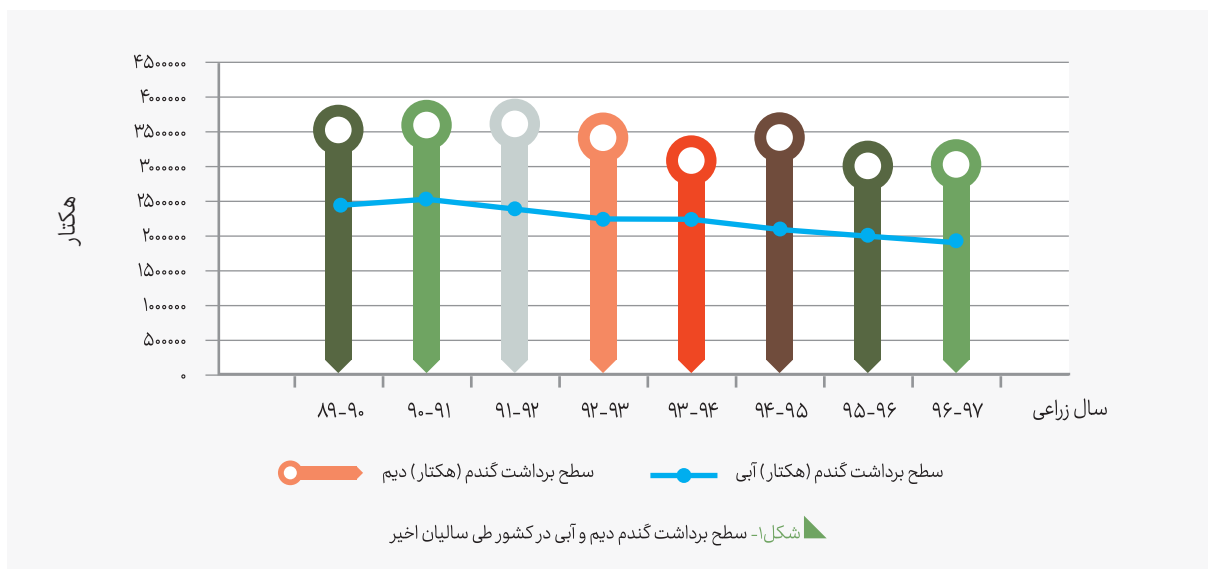

افزایش ضریب نفوذ گندم دیم (صدرا) در مناطق سرد و معتدل کشور

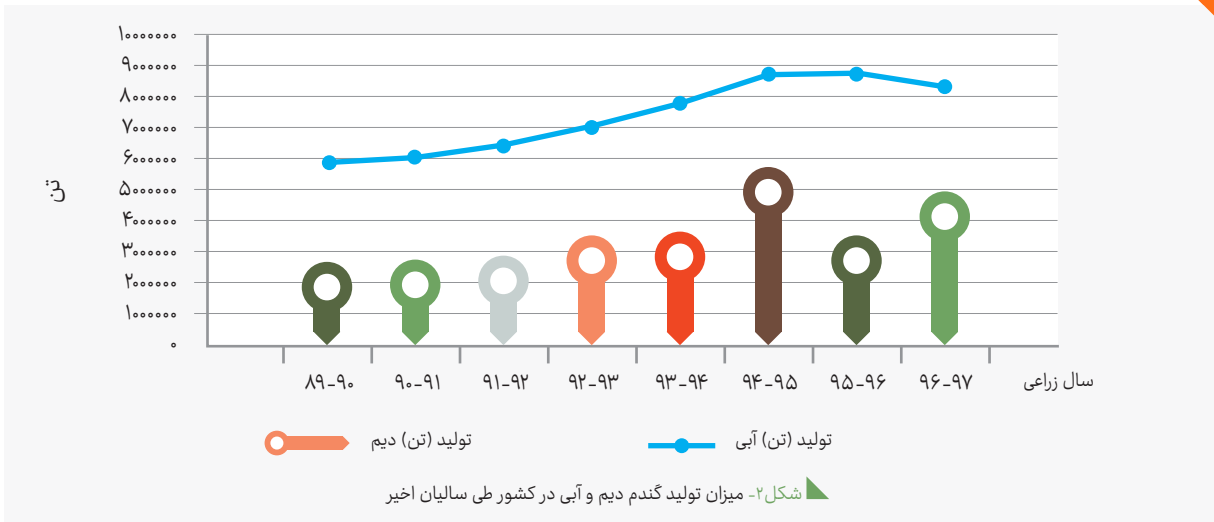
موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور

بیان مسئله

سطح زیر کشت گندم در ایران در حدود ۵/۳ میلیون هکتار (۶۳ درصد کشت دیم و ۳۷ درصد کشت آبی) است که نتیجه آن تولید ۱۳/۳ میلیون تن گندم در سال است. دیم زارهای سرد و معتدل کشور سه میلیون هکتار با الگوی آب‌وهوایی مدیترانه‌ای دارای زمستان‌های سرد، بهار کوتاه و تابستان‌های گرم می‌باشند. با توجه به این شرایط، معرفی ارقامی که بتوانند در شرایط بسیار سخت محیطی، نرمال و ترسالی از پتانسیل عملکرد قابل قبولی برخوردار باشند، دارای اهمیت فراوانی است. این موضوع می‌تواند نه تنها منجر به افزایش تولید، بلکه به پایداری عملکرد نیز کمک نماید.

۱. مظفر روستایی، حسن اسماعیل زاد، جعفر جعفرزاده و سایر همکاران

معرفی دستاورد

رقم صدرا از طریق دو رگ‌گیری بین رقم سرداری (والد پدری) با لاین Azadi/Azar (والد مادری) ایجاد شد. نتایج حاصل از ارزیابی رقم صدرا در ایستگاه‌های تحقیقاتی مناطق سرد و معتدل سرد نشان داد که میانگین عملکرد دانه رقم صدرا ۲۳۹۴ کیلوگرم در هکتار بود (۸ درصد نسبت به رقم شاهد سرداری و ۳ درصد نسبت به رقم آذر ۲ برتر). رقم صدرا دارای کیفیت نانوایی خوب، سازگاری عمومی و پایداری عملکرد مطلوب، عادت رشد زمستانه، مقاوم به سرما و خشکی است. این رقم پتانسیل بهره‌وری بیشتر از آب باران در سال‌های ترسالی را دارد، به طوری که میانگین عملکرد آن (۳۳۳۰ کیلوگرم در هکتار) در شرایط بارش مناسب نسبت به ارقام آذر ۲ (۳۰۴۵ کیلوگرم در هکتار) و سرداری (۲۵۲۲ کیلوگرم در هکتار) به طور معنی داری بیشتر است.

فرایند تجاری سازی

فرایند تجاری سازی رقم صدرا با شرکت خوشه سهند مراغه از سال ۱۳۹۶ آغاز شده است و در این رابطه قرارداد واگذاری دانش فنی تولید و تکثیر آن با این شرکت در استان آذربایجان شرقی به مدت ۵ سال نهایی و امضا شده است. با انجام این مشارکت، بیش از ۷۲۴ تن بذر گواهی شده، ۴۹۸ تن بذر مادری، ۳۶۸ تن بذر پرورشی سطح ۱ تا ۳ تولید و در استان‌های متقاضی کشت در سال زراعی ۹۹-۱۳۹۸ توزیع شده است.

پتانسیل اقتصادی واثر بخشی

- کیفیت خوب نانوایی، متحمل به تنش‌های خشکی، سرما و بیماری‌ها، زودرس و وزن هزار دانه بالا
- پتانسیل سطح زیر کشت: ۱۵۰ هزار هکتار
- متوسط عملکرد رقم: ۲۳۹۴ کیلوگرم در هکتار
- افزایش عملکرد نسبت به رقم شاهد (سرداری): ۱۳۷ کیلوگرم
- افزایش درآمد گشاورز در هکتار: ۴/۳ میلیون ریال
- افزایش تولید در ۱۵ هزار هکتار: ۲۰ هزار تن در هکتار
- ارزش افزوده تولید رقم جدید در سال: ۵۱۳ میلیارد ریال